

Una podridura sistèmica

La corrupció del sistema institucional espanyol és generalitzada. De la monarquia al *deep state*, passant per la judicatura, la policia, l'Exèrcit i els partits, tot fa una intensa olor de podrit. En les estructures profundes, la podridura hi està tan adherida que forma part de la seva naturalesa. No és de fa quatre dies, ni de bon tros. La història de la corrupció política contemporània al Regne d'Espanya arrenca d'uns règims liberals que no gaudien d'una veritable divisió de poders. Actualment, aquest requisit d'una democràcia homologada és molt lluny de fer-se realitat.

Una de les peces teatrals que satiritza millor la corrupció sistèmica és *L'inspector* (1836) de Nikolai Gógol, una farsa sobre la putridesa de la Rússia tsarista de les acaballes del segle XIX. Un batlle d'una ciutat russa de províncies comunica a les forces vives locals que està a punt d'arribar, d'incògnit, un inspector de Petersburg amb instruccions secretes. Com a màxima autoritat, el batlle insta la seva plana major que s'afanyi a endreçar els afers i a amagar els defectes perquè el temut inspector no sospiti res i ho trobi tot en ordre.

L'arribada d'un foraster desconegut causa un daltabaix a la ciutat. Tot va en doina. Les elits locals, liderades pel batlle, s'apressen a fer-li veure que tot funciona de primera i que tothom n'està content. Tanmateix, el foraster no és pas l'inspector, sinó un jove funcionari extravagant, ludòpata i balafiador que vagareja per "províncies". A causa del malentès, agreujat per la simulació que es pensen que fa per encobrir el càrrec, les autoritats li reten acatament i el tracten com una personalitat il·lustre. El foraster ho accepta de bon grat i destapa tots els draps bruts.

L'acusada ridiculització grotesca dels personatges i el joc d'equívocs constant amb què es fa avançar l'acció doten el

text —en tenim una exquisida traducció de Carles Riba— d'un ritme, una frescor i un dinamisme enlluernadors. Gógol es despatxa a cor què vols contra un sistema corrupte en què les autoritats s'aprofiten dels càrrecs públics, se serveixen dels béns col·lectius a benefici personal o coarten qualsevol deriva lliurepensadora. Sense cap vergonya, els grups de poder justifiquen les seves estafes i corrupteles tot emparant-se en el relativisme moral i ideològic.

La sàtira gogoliana apunta també a la petulància i la desídia del funcionariat, a la burocratització dels afers públics, al decalatge entre la versió oficial i la realitat, al patriotisme retòric que ho excusa tot, al mercadeig de privilegis en l'Administració i a la cobdícia, la banalitat, la hipocresia i l'estultícia dels poderosos. Res de nou a l'oest. Només cal veure, ara

i aquí, les causes per corrupció que afecten nombrosos càrrecs públics i la vergonyosa porta giratòria que creuen —amb impunitat i cinisme— polítics professionals d'ètica més que dubtosa.

És sabut que les oligarquies econòmiques espanyoles, en connivència amb els partits polítics de govern, han tendit a segrestar "l'interès general", que tant proclamen a tort i a dret, per ensenyorir-se dels recursos estatals en benefici propi. Al marge de si es considera legal o no, aquest flagrant abús de poder és corrupció en tota regla. Es miri com es miri. A l'Estat espanyol, ve d'antic i ho amara tot. Resulta ser un indicador molt rellevant de la seva baixa qualitat democràtica, juntament amb altres com l'autoritarisme, la repressió i la laminació de drets. Caldria que un Gógol d'avui en tragués els drapets al sol.